

MOWA I EMOCJE

Wysokie technologie, a rozwój dziecka

Anna Wrzoł – terapeuta pedagogiczny

Weronika Stasicka – neurologopeda

➤ **Co to są wysokie technologie ?I czemu o nich piszemy?**

Wysokie technologie od dłuższego czasu są obecne w naszej rzeczywistości na każdym kroku. Telefony, komputery, tablety, grające i świecące zabawki, radio-są w ciągłym użytku, nawet jako „tło” w rozmowie, podczas obiadu, świąt, na placu zabaw, podczas karmienia piersią, zabawy z dzieckiem, spacerze. Coraz młodsze dzieci mają ciągły dostęp do smartfonów, tabletów. Prawie nikogo nie dziwi już niemowlę, z telefonem w ręce, dziecko czekające w kolejce u lekarza czy w sklepie, lub siedzące w restauracji i grające w gry na smarfonie, 6 latek dostający w prezencie telefon, czy nastolatek, który woli grać w gry niż pójść na rower. Wszystko jest dla ludzi, czasy są jakie są -jednak wolny, mądry wybór istnieje-nie został nam zabrany. Niestety nie korzystamy z tego daru...i zachłyśnięci nowościami oddajemy się im w całości, zamiast wybierać, ustalać zasady korzystania, rozmawiać o plusach i minusach, o negatywnym i pozytywnym wpływie tych technologii na dzieci i na całe nasze rodziny.

➤ **Ile czasu dziennie dziecko może spędzać przed ekranem tv, smartfona, komputera czy tabletu?**

Według Amerykańskiej Akademii Pediatrów:

- dzieci do 2 roku życia nie powinny w ogóle korzystać z wymienionych urządzeń
- dzieci od 2-3 roku życia mniej niż godzinę dziennie
- dzieci w wieku 3-5 lat nie dłużej niż 1 godzinę dziennie
- dzieci starsze oraz nastolatki ok 2 godzin dziennie

➤ **Dlaczego jest to aż tak ważne?**

Nadmierne korzystanie z wysokich technologii ma bowiem negatywny wpływ na rozwój dziecka- na rozwój mowy, myślenia oraz na emocje dziecka. Niestety w większości przypadków budzimy się dopiero, gdy dzieci mają już poważne problemy, gdy np. dostaje diagnozę o autyzmie, afazji, opóźnionym rozwoju mowy, o ADHD, o zaburzeniach zachowania i emocji, czy też gdy relacje w rodzinie są niedobre. Wiadomo, że nie w każdym przypadku przyczyna tkwi w wysokich technologiach, ale jednak dzieje się tak bardzo często albo przynajmniej używanie ich jest składową problemu.

➤ **Garść informacji o mózgu...**

• **plastyczność...**

Mózg człowieka jest niezwykłym organem, który charakteryzuje się **plastycznością**. Oznacza ona zdolność do zmian w układzie nerwowym, na skutek bodźców płynących z otoczenia człowieka. **Mózg jest plastyczny przez całe życie, jednak najbardziej do trzeciego roku życia**, co dla nas oznacza, iż **ten okres w rozwoju jest najważniejszy**- zarówno pozytywna stymulacja będzie najbardziej efektywna, ale i różnego rodzaju traumy czy inne negatywne stymulacje czy wydarzenia, zostawią ślady na zawsze. Dlatego tak ważne jest dbanie o rozwój dziecka w tym okresie ze szczególną uwagą i rozważnością.

• **półkule**

Mózg zbudowany jest z dwóch półkul. **Lewa półkula** specjalizuje się w odbiorze oraz tworzeniu języka czyli mowie. Słowa, rozmowa z drugim człowiekiem, relacje międzyludzkie, które odbierane i przetwarzane są w lewej półkuli mózgu pozytywnie wpływają na rozwój mowy dziecka.

Prawa półkula natomiast odpowiedzialna jest za odbiór i przetwarzanie bodźców dźwiękowych oraz obrazowych, czyli niejęzykowych czyli obrazy przesuwane na ekranach, czy dźwięki analizowane i odbierane są przez prawą półkulę. Jeśli mamy znaczną przewagę bodźców prawopółkulowych działanie lewej jest blokowane, a co z tym idzie rozwój m. in. mowy nie przebiega prawidłowo.

➤ **Jakie trudności może przejawiać dziecko przestymulowane prawopółkulowymi przekazami czyli nadmiernie korzystające z wysokich technologii?**

• **Mowa, myślenie**

Dziecko przestymulowane prawopółkulowymi przekazami, będzie słyszało mowę, jeśli oczywiście ma dobry słuch, jednak rozkodowanie języka nie będzie prawidłowe, mowa zacznie się kształtować w nieprawidłowy sposób, słownictwo nie będzie się poszerzać, a rozumienie nie będzie pełne i z reguły będzie opierało się na pojedynczych słowach, albo wynikało z sytuacji, kontekstu, co z każdym

rokiem będzie się pogłębiało i utrudniało rozumienie ludzi i świata. W dalszej perspektywie wpłynie to na naukę czytania i ogólny rozwój intelektualny, przyswajanie wiedzy, radzenie sobie z nauką.

- **Emocje**

Przewaga prawopółkulowych przekazów w znaczny sposób wpływa na rozumienie emocji innych ludzi, na rozwój empatii, na kontakty z rówieśnikami. U dziecka powoli zmniejsza się naturalne zainteresowanie światem. Gry komputerowe, bajki stają się ciekawsze niż wycieczka rowerowa, spacer czy zabawa z rówieśnikiem. Koncentracja uwagi jest zaburzona, mogą pojawić się zaburzenia snu, nadpobudliwość.

“Ewoluuujący mózg, który zaczyna się koncentrować na nowych umiejętnościach technologicznych, coraz bardziej odsuwa się od podstawowych zadań społecznych, takich jak odczytywanie wyrazu twarzy rozmówców czy wychwytywanie kontekstu emocjonalnego z obserwacji subtelnych gestów”*

Oprócz tego oczywiście czas spędzany przed ekranami negatywnie wpływa **na wzrok oraz kręgosłup dziecka, a także problemy z wagą.**

Wysokie technologie hamują rozwój dziecka, jest to niezaprzeczalny fakt.

Dlatego bardzo ważnym zadaniem rodziców w obecnych czasach wydaje się być właśnie dbanie o rozwój dzieci w sposób świadomy, bycie przy dziecku, jego obserwacja, proponowanie mu ciekawych aktywności, zamienianiu telefonu na książeczkę, klocki czy układankę. Musimy pozwolić dzieciom w przyjaznych warunkach, swobodnie rozwijać się, korzystając głównie z darmowych, najlepszych sposobów na rozwój, a mianowicie -radosnej zabawy, obcowania z naturą, w ruchu, i z drugim człowiekiem.

* G. Small, G. Vorgan, *iMózg. Jak przetrwać technologiczną przemianę współczesnej umysłowości*, Poznań 2011